

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
MORALĖS FILOSOFIJA IR LITERATŪRA	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: prof. Alvydas Jokubaitis Kitas (-i): asist. Aistė Noreikaitė	VU Filosofijos fakulteto Filosofijos institutas, Filosofijos istorijos ir analitinės filosofijos katedra

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji pakopa	Privalomasis (Lietuvių filologija: kultūros ir medių studijos), pasirenkamasis (kitų krypčių studijos)

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
kontaktinė (auditorinė)	4, 6 semestras	lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	140	48	92

Dalyko (modulio) tikslas		
Šiuo dalyku siekiama suteikti pamatinių moralės filosofijos idėjų, sąvokų ir problemų išmanymą bei gebėjimą jas atpažinti, rekonstruoti, analizuoti bei vertinti tiek filosofinio, tiek literatūrinio diskurso kontekste. Kursas orientuotas ne į filosofijos istorijos studijas, tačiau į probleminę prieigą. Struktūrinę kurso ašį sudaro personalistinė moralės filosofijos kryptis bei jos ištakos dorybių teorijos, kantiškos deontologijos bei fenomenologijos ir hermeneutikos srityse. Dalyku taip pat bus ugdomas studentų analitinis, kritinis bei kūrybinis mąstymas, gebėjimas dirbti individualiai bei grupėmis, komunikaciniai gebėjimai.		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Dalyką išklause studentai:		
– Gebės analizuoti bei lyginti pamatines moralės filosofijos idėjas, sąvokas, problemas bei argumentus, nustatyti bei aptarti ryšį tarp jų, suvokti bei interpretuoti jų filosofinį, kultūrinį bei praktinį kontekstus, atpažinti, kelti bei svarstyti probleminius moralės filosofijos klausimus, glūdinčius filosofiniuose bei literatūriniuose tekstuose bei praktiniame diskurse.	Probleminis dėstymas, seminarai (tekstų analizė, lyginamasis jų vertinimas, sisteminė probleminių moralės filosofijos klausimų analizė, atvejų analizės, žodiniai pranešimai, diskusijos), individualus darbas (individuali informacijos paieška, filosofinės bei grožinės literatūros studijavimas, teorinių bei praktinių moralės filosofijos problemų analizė).	Dalyvavimas seminaruose, rašto darbas, egzaminas
– Gebės taikyti filosofinę prieigą tiek filosofijos, tiek literatūros tekstams, formuluoti bei artikuliuoti argumentus ir raštu, ir žodžiu, siūlyti probleminių moralės filosofijos klausimų sprendimus, rekonstruoti, analizuoti bei įvertinti pirminius bei antrinius moralės filosofijos šaltinius bei taikyti juos analizuojant literatūros kūrinius bei diskutuojant apie pamatines moralės filosofijos problemas.	Probleminis dėstymas, seminarai (tekstų analizė, lyginamasis jų vertinimas, sisteminė probleminių moralės filosofijos klausimų analizė, atvejų analizės, žodiniai pranešimai, diskusijos), individualus darbas (individuali informacijos paieška, filosofinės bei grožinės literatūros studijavimas, teorinių bei praktinių moralės filosofijos problemų analizė).	Dalyvavimas seminaruose, rašto darbas, egzaminas

<p>– Gebės savarankiškai išsikelti mokslinės veiklos tikslus, pasirinkti tinkamus metodus bei priimti tyrimo tikslų įgyvendinimui reikalingus sprendimus.</p>	<p>Probleminis dėstymas, seminarai (tekstų analizė, lyginamasis jų vertinimas, sisteminė probleminių moralės filosofijos klausimų analizė, atvejų analizės, žodiniai pranešimai, diskusijos), individualus darbas (individuali informacijos paieška, filosofinės bei grožinės literatūros studijavimas, teorinių bei praktinių moralės filosofijos problemų analizė).</p>	<p>Dalyvavimas seminaruose, rašto darbas, egzaminas</p>
<p>– Gebės aktyviai dalyvauti konstruktyvioje diskusijoje, išgirsti bei suvokti kitų asmenų argumentus bei savas idėjas išsakyti argumentuota forma, siūlyti konceptualias idėjas diskusijos metu.</p>	<p>Probleminis dėstymas, seminarai (tekstų analizė, lyginamasis jų vertinimas, sisteminė probleminių moralės filosofijos klausimų analizė, atvejų analizės, žodiniai pranešimai, diskusijos), individualus darbas (individuali informacijos paieška, filosofinės bei grožinės literatūros studijavimas, teorinių bei praktinių moralės filosofijos problemų analizė).</p>	<p>Dalyvavimas seminaruose</p>
<p>– Gebės atpažinti, interpretuoti bei kūrybiškai pritaikyti skirtingas moralės filosofijos idėjas, koncepcijas bei sąvokas platesniame kultūriniame kontekste.</p>	<p>Probleminis dėstymas, seminarai (tekstų analizė, lyginamasis jų vertinimas, sisteminė probleminių moralės filosofijos klausimų analizė, atvejų analizės, žodiniai pranešimai, diskusijos), individualus darbas (individuali informacijos paieška, filosofinės bei grožinės literatūros studijavimas, teorinių bei praktinių moralės filosofijos problemų analizė).</p>	<p>Dalyvavimas seminaruose, rašto darbas, egzaminas</p>

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
<p>1. Kas yra filosofija? <i>Kas yra filosofija. Skirtingi mąstymo ir patyrimo modusai. Filosofijos santykis su mokslu, menu, praktika. Teorijos ir praktikos skirtis.</i></p>	2						2	2	
<p>2. Filosofija, moralė, literatūra: sankirtos <i>Filosofijos ir moralės santykis. Filosofijos ir literatūros santykis. Moralės ir literatūros santykis.</i></p>	2						2	2	
<p>3. Kas yra tikrovė? <i>Tikrovė kaip pamatinė filosofinė problema. Personalistinė perspektyva moralės filosofijoje. Neobjektiška tikrovės samprata. Asmuo kaip tikrovės pagrindas.</i></p>	2		2				6	12	Filosofinis tekstas: Michael Oakeshott „The Voice of Poetry in the Conversation of Mankind“, in <i>Rationalism in Politics and other essays</i> , London: Shenvall Press Ltd, 1962, 197–247 p. Literatūrinis tekstas: Werner Herzog <i>Pasaulio sutemos</i> , Vilnius: Odilė, 2022
<p>4. Kas yra asmuo?</p>	2		4					8	Filosofinis tekstas:

<i>Subjekto ir objekto perskyra. Išoriškumo ir vidujiškumo perskyra. Asmens samprata. Asmens ir individo skirtumas. Asmuo kaip būties centras ir tikrovės išėjties taškas.</i>								E. Munjė <i>Personalizmas</i> , Vilnius: Pradai, 1996 (55–102 p.) Literatūros tekstas: Albert Camus <i>Svetimas</i> , Vilnius: Vaga, 1991.
5. Dorybės ir vertybės skirtis. <i>Dorybės ir vertybės sampratos bei jų palyginimas. Dorybių teorijos ištakos ir nūdienu: pagrindiniai autoriai bei pamatinės jų idėjos. Dorybės sampratos problemiškas šiuolaikinio praktinio diskurso kontekste.</i>	2		2				8	Filosofinis tekstas: Alvydas Jokubaitis, „Mąstymo vertybėmis tironija“, <i>Vertybių tironija ir politika</i> , Vilnius, 2012, p. 27–48. Literatūrinis tekstas: Michel Houellebecq <i>Serotoninas</i> , Vilnius: Kitos knygos, 2020.
6. Kas yra laisvė? <i>Laisvė kaip pagrindas moralei ir asmeniui. Laisvės sampratos problemiškas. Teorinis vs praktinis laisvės supratimas. Laisvė ir veiksmas.</i>	2		2			4	8	Filosofinis tekstas: Imanuelis Kantas, <i>Dorovės metafizikos pagrindai</i> , III skyrius / dalis, Vilnius: Mintis, 1980. Literatūros tekstas: F. Dostojevskis „Didysis inkvizitorius“, <i>Broliai Karamazovai</i> , Vilnius: Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1960.
7. Kas yra gėris ir blogis? <i>Gėrio ir blogio sampratos. Blogio kilmės problema. Blogio banalumas. Moralinio sprendinio samprata. Geros valios samprata. Intencija ir veiksmas.</i>	2		4			6	12	Filosofinis tekstas: Augustinas <i>Išpažinimai</i> , Vilnius: Aidai, 2004 (atrinktos ištraukos). Hannah Arendt <i>Eichmannas Jeruzalėje. Ataskaita apie blogio banalumą</i> , Vilnius: Aidai, 2015 (atrinktos ištraukos). Literatūros tekstas: William Golding <i>Musių valdovas</i> , Vilnius: Vaga, 2010.
8. Kas yra mirtis? <i>Laikiškumo svarba asmens ontologijai. Filosofinė mirties samprata. Mirtis ir prasmė. Mirtis kaip filosofavimo šaltinis.</i>	2		2			4	8	Filosofinis tekstas: Soren Kierkegaard <i>Three Discourses on Imagined Occasions</i> , Princeton: Princeton University Press, 1993 (puslapiu bus patikslinti). Literatūrinis tekstas: Albert Camus <i>Maras</i> , Vilnius: Baltos lankos, 2007.
9. Kas yra meilė? <i>Meilė kaip paradoksali sąvoka. Amor concupiscentiae ir amor benevolentiae perskyra bei santykis. Meilė kaip pamatinis santykis su tikrove. Ordo amoris.</i>	2		2			4	8	Filosofinis tekstas: Robert Spaemann „The Paradoxes of Love“, <i>Love and the Dignity of Human Life</i> , Michigan: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 2012, 1–26 p. Literatūrinis tekstas: Blaise Pascal <i>Mintys</i> , 323 fragmentas, Vilnius: Aidai, 1997. Naujasis Testamentas, Pirmasis laiškas korintiečiams, 13 fragmentas (Himnas meilei). Zbigniew Herbert „Širdis“, <i>Dvejojanti Nikė: Poezija</i> . Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2001
10. Kas yra atleidimas? <i>Ontologinė atleidimo samprata. Moralinė atleidimo samprata. Žmogaus ribotumas. Atleidimas kaip būtina tarpasmeninio santykio sąlyga. Atleidimo ribos.</i>	2		2			4	8	Filosofinis tekstas: Vladimir Jankelevitch <i>Forgiveness</i> , University of Chicago Press, 2005 (106–122, 148–165 p.) Literatūrinis tekstas: Antanas Škėma <i>Izaokas</i> , Vilnius: Odilė, 2018.
11. Kas yra sąžinė?	2		2				8	Filosofijos tekstas:

<i>Sąžinės sampratos problemiškas. Sąžinės santykis su gėriu ir blogiu. Sąžinė ir moralinis sprendinys.</i>								Karol Wojtyła <i>Asmuo ir veiksmai</i> , Vilnius: Aidai, 1997 (198–228 p.) Literatūros tekstas: William Shakespeare <i>Makbetas</i> , Kaunas: Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1947.
12. Tikrovės ir fikcijos santykis <i>Kuo skiriasi fikcija nuo tikrovės. Fikcija kaip tikrovės iškreipimas. Fikcijų realumas ir vieta tikrovėje. Fikcija kaip tikrovės pagrindas.</i>	2	2			4	8		Filosofinis tekstas: Hans Vaihinger <i>Philosophy of „as if“</i> , Martino Fine Books, 2009 (42–50, 61–64 p.) Literatūros tekstas: Jorge Luis Borges „Smėlio knyga“, rinkinyje <i>Smėlio knyga</i> , Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2016 (391–397 p.)
Iš viso	24	24			48	92		

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
			Kaupiamasis vertinimas:
Dalyvavimas seminaruose	30 %	Semestro metu	3 taškai – aktyviai dalyvauja seminaruose, prisideda prie diskusijos vystymo ir tekstų analizės žodžiu, įsitraukia į pokalbį su kitais seminaro dalyviais, kritiškai vertina argumentus bei idėjas, kelia konstruktyvius klausimus, siūlo originalius sprendimus keliamoms ir analizuojamoms problemoms. 2 taškai – aktyviai dalyvauja seminaruose, išsako savo nuomonę, įsitraukia į pokalbį su kitais dalyviais, kelia klausimus. 1 taškas – dalyvauja seminare, kelia klausimus. 0 taškų – nedalyvauja seminaruose.
Rašto darbas	40 %	Semestro metu	Rašto darbas (iki 25 tūkst. ženklių) pasirinkta tema, kuri būtų susijusi su kurso tematika bei patvirtinta dėstytojo. 4 taškai – pateikiama išsami bei išbaigta rašto darbe iškeltos bei nagrinėjamos problemos analizė, siūloma kūrybiška jos sprendimo galimybė, problema tinkamai įkontekstinta, idėjos ir jas grindžiantys argumentai išsamiai rekonstruoti, išanalizuoti bei kritiškai įvertinti, pasitelktas pakankamas kiekis antrinės literatūros. 3 taškai – pateikiama pakankama rašto darbe iškeltos bei nagrinėjamos problemos analizė, siūloma jos sprendimo galimybė, pademonstruotas problemos konteksto išmanymas, pateikiami idėjas grindžiantys argumentai, pasitelkiama antrinė literatūra. 2 taškai – į darbe nagrinėjamą probleminį klausimą atsakoma tik iš dalies, problemos analizė bei supratimas – daliniai, tačiau pateikiami bent keli idėjas grindžiantys argumentai. 1 taškas – darbe nagrinėjama problema suprasta tik iš dalies, tekstui trūksta rišlaus argumentavimo. 0 taškų – darbas neįteiktas.
Egzaminas	30 %	Sesijos metu	3 taškai – išsamus ir detalus atsakymas į klausimus, tiksliai identifikuojamos ir kontekstualizuojamos klausime aptariama problemos, idėjos ar sąvokos, idėjos bei argumentai analizuojami bei kritiškai įvertinami, siūlomi savi argumentai. 2 taškai – į klausimus atsakyta tik iš dalies, problemos suprastos dalinai, tačiau siūloma idėjų bei argumentų analizė. 1 taškas – klausimai ir juose analizuojamos problemos suprasti tik dalinai, atsakymai nestructūruoti, trūksta argumentacijos. 0 – nepateikia atsakymų į egzamino klausimus.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr., tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Michael Oakeshott	1962	<i>Rationalism in Politics and other essays</i>		London: Shenvall Press Ltd.
Werner Herzog	2022	<i>Pasaulio sutemos</i>		Vilnius: Odilė
E. Munjė	1996	<i>Personalizmas</i>		Vilnius: Pradai

Albert Camus	1991	<i>Svetimas</i>		Vilnius: Vaga
Michel Houellebecq	2020	<i>Serotoninas</i>		Vilnius: Kitos knygos
Immanuelis Kantas	1980	<i>Dorovės metafizikos pagrindai</i>		Vilnius: Mintis
F. Dostojevskis	1960	<i>Broliai Karamazovai</i>		Vilnius: Valstybinė grožinės literatūros leidykla
Alvydas Jokubaitis	2012	<i>Vertybių tironija ir politika</i>		Vilnius:
Augustinas	2004	<i>Išpažinimai</i>		Vilnius: Aidai
Hannah Arendt	2015	<i>Eichmannas Jeruzalėje. Ataskaita apie blogio banalumą</i>		Vilnius: Aidai
William Golding	2010	<i>Musių valdovas</i>		Vilnius: Vaga
Soren Kierkegaard	1993	<i>Three Discourses on Imagined Occasions</i>		Princeton: Princeton University Press
Albert Camus	2007	<i>Maras</i>		Vilnius: Baltos lankos
Robert Spaemann	2012	<i>Love and the Dignity of Human Life</i>		Michigan: Wm. B. Eerdmans Publishing Co.
Blaise Pascal	1997	<i>Mintys</i>		Vilnius: Aidai
Zbigniew Herbert	2001	<i>Dvejojanti Nikė: Poezija</i>		Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla
Vladimir Jankelevitch	2005	<i>Forgiveness</i>		University of Chicago Press
Antanas Škėma	2018	<i>Izaokas</i>		Vilnius: Odilė
Karol Wojtyła	1997	<i>Asmuo ir veiksmai</i>		Vilnius: Aidai
William Shakespeare	1947	<i>Makbetas</i>		Kaunas: Valstybinė grožinės literatūros leidykla
Hans Vaihinger	2009	<i>Philosophy of „as if“</i>		Martino Fine Books
Jorge Luis Borges	2016	<i>Smėlio knyga</i>		Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla
Papildoma literatūra				
Nina Rosenstand	2013	<i>The Moralo f the Story. An Introduction to Ethics</i>		New York: McGraw-Hill Education
George Stephen	2005	<i>Ethics, Literature, Theory</i>		Lanham: Rowman and Littlefield
Georges Bataille	2001	<i>Literature and Evil</i>		Marion Boyars Publishers Ltd
Robert Spaemann	2000	<i>Happiness and Benevolence</i>		Notre Dame: University of Notre Dame Press
Robert Spaemann	2017	<i>Persons. The Difference between „Someone“ and „Something“</i>		Oxford: Oxford University Press
Robert Spaemann	2015	<i>A Robert Spaemann Reader. Philosophical Essays on Nature, God, and the Human Person</i>		Oxford: Oxford University Press
Alasdair Macintyre	1984	<i>After virtue: a study in moral theory</i>		Notre Dame: University of Notre Dame Press
Andre Comte-Sponville	2001	<i>A Short Treatise on the Great Virtues. The Use of Philosophy in Everyday Life</i>		London: William Heinemann Ltd.
Bernard Williams	2004	<i>Etika ir filosofijos ribos</i>		Vilnius: Dialogo kultūros institutas
Martha C. Nussbaum	2001	<i>The Fragility of Goodness: Luck and Ethics in Greek Tragedy and Philosophy</i>		Cambridge: Cambridge University Press
Martha C. Nussbaum	2018	<i>Anger and Forgiveness: Resentment, Generosity, Justice</i>		Oxford: Oxford University Press
Martha C. Nussbaum	1992	<i>Love's Knowledge: Essays on Philosophy and Literature</i>		Oxford: Oxford University Press
Alvydas Jokubaitis	2012	<i>Vertybių tironija ir politika</i>		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
Alvydas Jokubaitis	2019	<i>Politinis idiotas: apie neišvengiamą politikos kvailybę</i>		Vilnius: Tyto alba
Christine Korsgaard	1998	<i>The sources of normativity</i>		Cambridge: Cambridge University Press

Josef Pieper	1966	<i>The Four Cardinal Virtues: Prudence, Justice, Fortitude, Temperance</i>	Notre Dame: University of Notre Dame Press
Josef Pieper	1989	<i>An anthology</i>	San Francisco: Ignatius Press
Jacques Derrida	1995	<i>The Gift of Death</i>	Chicago: The University of Chicago Press
Platonas	2000	<i>Valstybė</i>	Vilnius: Pradai
Platonas	2009	<i>Sokrato apologija</i>	Vilnius: Aidai
Aristotelis	1990	<i>Rinkiniai raštai</i>	Vilnius: Mintis
Robert Musil	2018	<i>Žmogus be savybių</i>	Kaunas: Vada
Martinas Heideggeris	1992	<i>Rinkiniai raštai</i>	Vilnius: Mintis
Edgar Allan Poe	2019	<i>Žmogžudystė Morgo gatvėje ir kitos šiurpios istorijos</i>	Kaunas: Obuolys

ATNAUJINTA: 2024-10-25